

BAŞBAKANLIK
OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNAN
164 (Hicrî 935-937/Milâdî 1528-1531) Ve
462 (Hicrî 975/Milâdî 1567-1568) Numaralı
TAPU TAHRİR DEFTERLERİNE GÖRE
BOSNA VAKIFLARI

İsmet BİNARK

Vakıflar, gerek hukukî, gerekse tarihî bakımlardan Türk ve İslâm dünyasının çok eski ve o ölçüde mühim bir eseridir. Vakıf, insanî düşünceden doğmuş olup, tarihin derinliklerinden gelen bir müessesedir. Türk vakıfları, en eski tarihî devirlerden itibaren, Türklük dünyasının her yerinde ve her devrinde millî vicdandan birer iyilik, güzellik ve şefkat âbidesi halinde yükselmiş bir içtimaî yardım müessesesidir.

Türk içtimaî hayatı üzerinde, uzun yüzyıllar son derece müessir bir rol oynamış olan vakıf müessesesi; çeşitli yönleri ile ele alınıp tetkik edildiğinde, bu müessesenin kendi çerçevesi içerisinde kalmadığı, Türk kültürü ve Türklüğün fazileti gibi çok mühim bir konu olarak karşımıza çıktığı görülecektir.

Çok derin içtimaî temellere dayanan bir tesis olan vakıf, belirli bir gayeye, bir gelir kaynağının tayin edilerek ona şahsiyet verilmesinden ibarettir.

Vakıf müessesesinin Türkler'de en eski tarihî devirlerden itibaren mevcudiyeti; Türk içtimaî hayatında sosyal yardım, millî dayanışma, şefkat fikirlerinin ve teşkilâtının kaynağının derinliğini, daha açık bir ifade ile Türklüğün yüksek görüş ve faziletini ortaya koyar.

Türkler'de vakıf müessesesinin başlangıcı, Orta Asya'da yaşadıkları devirlere kadar uzanır.

Türklerin imân ettikleri son din olan İslâmiyetin, her dinden ziyade içtimaî düzen, yardım ve şefkat fikirlerine yakın olması, Türklerin bu dini kabul etmelerinden çok önce sahip oldukları bu müesseseyi, günümüze kadar yaşatmalarına sebep olmuştur.

Vakıf, Türk-İslâm dünyasında, içtimaî hayatta, kültür, askerlik, sanat ve imar sahalarında en başta gelen bir müessese olmuştur. Vakfın hayır fikrini ebedileştiren hususiyeti dolayısıyla, hayırsever insanların bu hayır arzularını ölümlerinden sonra dahi yaşatabilmeleri, bu müessesenin hayatîyetini teşkil etmiştir.

Vakfiyeler ve vakıflara ait vesikalar ve kayıtlar, tesis olundukları cemiyetin muayyen bir tavır ve dünya görüşünün neticesi olan düşüncesini, yaşama nizamını, kısaca hayat telâkkisini aksettirmeleri bakımından da, tarih ve sosyoloji açısından büyük bir önemi haizdirler.

Bir diğer yönden de, ecdadımızın yüksek görüşünün en güzel ifadesini teşkil eden bu vesikalar, millî kültürümüz, halk terbiyesi, eski Türk fazilet ve ahlâkı bakımından da ayrı bir değer taşımaktadırlar.

Tamamen içtimaî hizmetlerin ifası için tesis edilmiş olan vakıfların yanında, içtimaî hayatı düzenleyen, millî bünyeyi kuvvetlendiren vakıflar ve bunların yanında dinî hizmetlerin görülmesini, fertlerin mukaddesata olan bağlılıklarının artmasını ve fazilet hislerinin gelişmesini temin eden vakıflar da mevcuttur.

Osmanlı ülkelerinde vakıf ananesi, şehirlere ve kazalara her biri bir sanat şaheseri olan sağlık, kültür, içtimaî yardım ve âmme hizmeti müesseseleri kazandırmaya yol açmış; ırk ve din farkı gözetmeden, her muhtaca faydalanmak imkânları sağlamak suretiyle, cemiyetin insanî duygularını uyandırıp işlemek gibi imkânlar hazırlamıştır. Bu suretle yüzyıllar boyu ibadet, hayır ve sanat duygusunun kumanda ettiği kolektif cemiyet zevk ve şuuruna, bütün bir memleket saatinde, bir nisbetler, hacimler, renkler ve ahenkler kervanı halinde yoluna yordamına devam edegelmiştir.

Denebilir ki, ferde ve cemiyete faydalı bütün hizmetler, hayırsever ecdadımız tarafından vakıflara konu olarak seçilmiş; Osmanlı Türklerinde vakıf, yüzyıllar boyu memleketin her yerinde, millî vicdandan birer iyilik, güzellik ve şefkat âbidesi halinde doğmuş ve yükselmiş, cemiyet hayatına gerek içtimaî, gerekse kültür yönünden bir rahmet gibi yağmıştır.

* * *

Burada, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 164 (Hicrî 935-937/ milâdî 1528-1531) ve 462 (hicrî 975/milâdî 1567-1568) numaralı Tapu Tahrir Defterlerine göre Bosna'da bulunan vakıflar belirtilecektir.

Ancak, konuya geçmeden önce Bosna'nın coğrafi konumundan, tarihçesinden ve Osmanlılar tarafından fethedilmesinden söz edilecektir.

Bosna-Hersek, Avrupa kıtasının güney batısında, Balkan yarımadasının ise kuzey batısında yer almaktadır. Sınırları, kuzey ve batıda Hırvatistan, doğuda Sırbistan, güney-doğuda ise Karadağ tarafından çevrilmiştir.

Bosna-Hersek, adını Bosna ırmağından ve kendisine "herzog" (dük) ünvanını veren mahallî bir derebeyinden almıştır.

Bosna-Hersek'in tarih öncesi çağlardan bilinen ilk sakinleri, bir Hint-Avrupa halkı olan Illiryalılar'dır. Balkan yarımadasının kuzey batı bölgelerini istilâ eden Illiryalılar'dan sonra, Bosna-Hersek Romalılar tarafından işgal edilmiştir. VII. yüzyılda bölgeye Slavlar yerleşmeye başlamış; XII. yüzyılın ortalarından, Osmanlıların bölgeye hâkim olmasına kadar geçen zaman içerisinde, Macar hâkimiyetinde kalan Bosna-Hersek, 1463'te Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Balkanlara, dolayısıyla Bosna-Hersek'e Türklerin girişi, Edirne'nin Osmanlılar tarafından fethedilmesiyle başlamıştır. 1363 yılında Filibe'nin alınmasıyla Türkler Balkanlar'da genişlemeye başlamışlardır.

Bölgedeki en güçlü devlete sahip olan Sırlar, Osmanlı'nın bu yayılma politikasına karşı çıkmışlar; ancak, Osmanlılar 1364 yılında tarihe "Sırp Sındığı" olarak geçen muharebeyle Sırlara sert bir karşılık vermişlerdir. Bosna bölgesi, Osmanlıların 1386'daki ilk akınları sırasında Kral Tvrtko'nun idaresi altında bulunuyordu. 1391 tarihinde müstakil bir krallık haline gelen Bosna'ya karşı ilk ciddi Osmanlı hücumları, 1392'de Paşa Yiğit Bey tarafından Üsküp'ün alınmasından sonra başlamıştır.¹

Balkanları ve Tuna'nın güneyinde kalan bütün Avrupa topraklarını, Osmanlı Devleti sınırları içine almak isteyen Fâtihten Sultan Mehmed için Bosna'nın ayrı bir önemi vardır. Kuvvetli bir deniz devleti olan Venedik'i köşeye sıkıştırabilmek için İtalya topraklarını almak gerekiyordu ki, bunun en müsait yolu da Bosna'dan geçiyordu.²

Osmanlıların Bosna üzerine yürümleri için bazı zahiri sebepler de vardı. Bosna kralının, akrabası olan Sırp kralının ölmesi üzerine Semendire Kalesi üzerinde hak iddia etmesi ve kalenin geç alınmasına sebep olması³, Anadolu'da yapılacak bir sefere dâvet edildiği halde gelmemesi⁴, vermekle mükellef olduğu yıllık vergiyi göndermemesi ve vergiyi istemek için giden Türk elçisini hapis ve ölümlle tehdit etmesi⁵, bu sebepler arasında sayılabilir.

Bu arada, İstanbul'un fethedilerek Bizans İmparatorluğu'na son verilmesi üzerine Papa II. Pi tarafından yeni bir haçlı seferinin hazırlıklarına başlanmış ve Papa'nın bu sefer çağırısına, Bosna Krallığı ile Hersek Dukalığı da uymuşlardı.

Balkanlarda Osmanlılar aleyhine gelişen bu durumdan rahatsız olan Fâtihten, bu tehlikeyi bertaraf etmek için Balkan topraklarının fethini tamamlamaya karar vermiştir.⁶

Seferin ehemmiyetine binaen, Fâtihten bizzat sefere katılarak harekâta komuta etmiştir. Bosna Kralı Stefan Tomaşeviç, önce Yayça, bilâhare de Kliküs (Elytic) kalelerine sığınmışsa da, buraların birer birer fethedilmesi üzerine 1463'te teslim olmak zorunda kalmıştır.⁷

Bosna, fethedilince idarî bakımdan sancak haline getirilmiş ve Minnetoğlu Mehmed Bey ilk Sancak Beyi olarak tayin edilmiştir.⁸ 1463'ten 1550 yılına kadar merkez Bosna iken, 1550'den itibaren Travnik'e nakledilmiş; 1583'te Bosna'nın eyalet olması üzerine Banaluka merkez olmuş, 1684'te tekrar Travnik'e nakledilmiştir.

1. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, c.1, s.219

2. Selahattin Tansel, **Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmed'in Siyasî ve Askerî Faaliyetleri**, s.169

3. Dursun Bey, **Tarih-i Ebü'l-Feth**, s.114

4. Tansel, **a.g.e.**, s.170

5. Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.81-82; Tansel, **a.g.e.**, s.170

6. Türk Ansiklopedisi, **Bosna-Hersek mad.**, c.VII, s.362

7. Uzunçarşılı, **a.g.e.**, c.II, s.82

8. Tansel, **a.g.e.**, s.175; Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.82-83

Bosna'nın fethini müteakip, bölgenin sosyal yapısında önemli değişiklikler olmuş, hayvancılık ve maddencilik gelişmiştir. Hayvancılıkla uğraşanların boş ziraat alanlarına yerleştirilmeleriyle, bölgenin islahı ve ziraatin gelişmesi için yeterince insan gücü sağlanmıştır. Bölge fethedildikten sonra, sipahilere timarlar tahsis edilmiştir.

Fâtiş Sultan Mehmed, Bosna'yı fethettiği zaman Bogomill mezhebindeki Bosna Hıristiyanlarına çok müsamahakâr davranmış ve onların devlet hizmetinde yer almalarına imkân sağlamıştır.

Bogomill mezhebi, X. yüzyılda Filibe'de kurulmuş olup, Hıristiyanlığın bazı inançlarını reddetmiştir. O dönemde Balkanlar'a süratle yayılmış, İstanbul'da (Bizans), hattâ Rusya'da tesirini hissettirmiştir. Bu mezheb mensupları, özellikle XII. yüzyılda Bulgar Çarı Boris ve Sırp Kralı Stepan Nemanja tarafından şiddete başvuru olarak susturulmuş; Bogomiller bunun üzerine Bosna'ya sığınmışlar ve Bosna bu mezhebe inananların kalesi ve yerleşim merkezi olmuştur.

Osmanlının şefkatli ve âdil idaresi, Bosna'daki Bogomillerin kitle halinde İslâmiyeti kabullerine sebep olmuştur. Boşnak Bogomiller, Hıristiyanlığın müsamahasızlığından İslâm'ın hoşgörüsüne sığınmışlardır. Günümüzde kullanılan Boşnak tâbiri de, Müslüman olmuş bölge halkına verilen isimdir.

Fâtiş, Bosna'nın fethini müteakip, Osmanlının devlet politikasının gereği olarak bölge halkına dinî serbesti tanımış, mal ve can güvenliği sağlamıştır. Buradaki Lâtin papazlarına gönderdiği bir fermanında;

"Ben ki Sultan Mehmed Hânım. Cümle avâm ve havâsa malûm-ola ki işbu darendegân-ı fermân-ı hümayûn Bosna ruhbânlarına mezîd-i inâyetim zuhûra gelip buyurdum ki, mezbûrlara ve kiliselerine kimse mâni ve müzâhim olmayup ihtiyâtsiz memleketimde duralar. Ve kaçup gidenler dabi emn ü emânda olalar.

*Gelip bizim hâssa memleketimizde havfsız sâkin olup kiliselerine mütemekkin olalar. Ve yüce hazretimden ve vezirlerimden ve kullarımdan ve reâyalarımından ve cemi'-i memleketim halkından kimse mezbûrelere dahl ve taarrûz edip incitmeyeler. Kendülere ve canlarına ve mallarına ve kiliselerine ve dahi yabandan hâssa memleketimize âdem gelirler ise yemini muğallaza ederim ki yer, göğü yaratan Perverdigâr hakkıçün ve mushaf hakkıçün ve ulu peygamberimiz hakkıçün ve yüz yirmi dört bin peygamberler hakkıçün ve kuşandığım kılıç hakkıçün bu yazılanlara hiçbir fert muhâlefet etmeye. Madem ki bunlar benim emrime muti ve münkad olalar. Şöyle bilesiz."*⁹ diye seslenmiştir. Bu ferman suretinde de görüldüğü üzere, buralarda yaşayan bölge halkına mal, can güvenliği verilmiş, dinî serbesti tanınmış, onların geniş bir hürriyet ortamında hayatlarını sürdürmeleri sağlanmıştır.

Uzun yıllar bir Osmanlı vilâyeti olarak kalan Bosna-Hersek, 1876-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nden sonra fiilen Osmanlı tasarrufundan çıkıp Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun kontrolüne girmiştir. 1878'de başlayan işgal ve 1908'deki ilhaklarla birlikte toplam kırk yıl devam eden Avusturya-Macaristan idaresi boyunca Bosna-Hersek'in sınırlarında fazla bir değişiklik olmamıştır.

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun, Birinci Dünya Harbi'nden sonra dağılması ile bölgede bir güç boşluğu doğmuş; Bosna-Hersek, Sırp, Hırvat ve Sloven Krallığı'nın bir parçası olmuş ve Sırbistan'la birleştirilmiştir.

İkinci Dünya Harbi'ni müteakip, Yugoslav Krallığı'nın dağılması ile birlikte Bosna-Hersek toprakları işgal edilip paylaşılmıştır. Komünist Parti tarafından kontrol edilen bağımsızlık mücadelesi, 29 Kasım 1945'te Yugoslav Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla neticelenmiştir. Bosna-Hersek de , 2 Temmuz 1944 tarihli lüman, Sırp ve Hırvatlar'ın, eşit statüde katıldıkları Demokratik Yugoslav Federasyonu'nun bir üyesi olmuştur.

1989 yılında Dođu Bloku ülkelerinde başlayan çözülme, Yugoslavya'yı da etkisi altına almıştır. Bosna dramı ise, Boşnak Müslümanlarla Hırvatların 29 Şubat 1992'de bağımsızlıkları lehine oy kullanmalarından hemen sonra başlamıştır. Sırp milisleri, Müslümanlarla meskün Bosna-Hersek şehirlerine saldırarak, binlerce Müslümanı katlederken, Bosna toprakları üzerinde de "Bosna-Hersek Sırp Cumhuriyeti" ilân edilmiştir.

Balkanlar, Türkiye bakımından son derece önemli bir coğrafi bölgedir. Altıyüz yıllık Osmanlı medeniyetinin ve kültürünün yoğurduğu bu topraklarda, bugün üç milyon Türk ve on üç milyon Müslüman, İslâmiyeti Türkler aracılığı ile kabul ettikleri için yüzlerini Türkiye'ye dönmüşler, ümitlerini bize bağlamışlardır.

Bosna-Hersek olaylarına milletçe duyduğumuz çok yakın ilgi, Slavca konuşan bu halkın, Osmanlı-İslâm kültürünü günümüzde de sürdürmesi ve değişik zamanlarda, çeşitli sebeplerle Anadolu'ya göç ederek, tamamen Türkleşmiş bir Boşnak topluluğunun Türkiye'de yaşaması sebebiyledir.

Bugün Avrupa'nın ortasında, medenî dünya ülkelerinin gözleri önünde Müslüman bir topluluk, Haçlı taassubunun soykırımına uğramış, Bosna-Hersek meselesi Balkanlar'ın kanayan yarası olmuştur.

Bosna-Hersek'te yaşanmakta olan trajedinin boyutları giderek genişlemekte ve Bosna-Hersek dünyanın gözleri önünde, insan hakları ve dinî hoşgörünün çağrı kabul edilen günümüzde âdeta haritadan silinmektedir.

9. Osman Ergin, **Türkiye'de Şehirciliğin Tarihi İnkişafı**, İstanbul 1936, s.93-94

Bosna-Hersek olaylarının insanlığı üzen bir başka yönü de, insanlığın malî haline gelmiş tarihî mirasın, mimarî ve kültür varlıklarının, vakıf eserlerinin şuurlu bir şekilde ve hunharca tahrip edilmekte olduğudur. Özellikle de, Osmanlı'nın yapmış olduğu yollar, köprüler, inşa ettiği camiler, medreseler, kütüphaneler, hanlar, hamamlar, imarethaneler Sırp tarafından sistemli bir şekilde tahrip ve yok edilmektedir.

* * *

Bu kısımda, Tapu Tahrir Defterleri ile üzerinde çalışılan 164 ve 462 numaralı defterler hakkında bilgi verilecektir.

Osmanlılar, yeni fethettikleri ülkelerin arazilerini tescil, toprağın mülkiyetini, tasarruf sistemini ve vergi nisbetlerini tayin maksadıyla muntazam olarak bunların kayıtlarını tutarlardı. Buna tahrir denilirdi. Tahririn, otuz senede bir tekrarı kanundu. Bununla beraber, bazen daha uzun fasılalarla yapıldığı gibi, bir cülûs olayı veya bir bölgede toprak tasarruf edenler arasındaki ihtilâfların çoğalmasa, halkın vergilerin adaletsizliğinden şikayetçi olmaları, göç ve salgın hastalıklar sonucu büyük nüfus değişiklikleri gibi sebepler, tahrirlerin yenilenmesine yol açardı.¹⁰

Tahrir işleri, Divân-ı Hümâyûn azâlarından, kanunları iyi bilmekle maruf, tevkiî diye anılan nişancının nezareti altında yapılırdı. Bir yerin tahriri yapılacağı zaman, önce bir emîn ve bir kâtip seçilirdi. Bir bölge yeni fethedildiğinde, ilyazıcısı verilen emre göre, toprağı padişah hasları; vezir, beylerbeyi, sancakbeyi hasları, zeamet ve timar, selâtin vakıfları, amme vakıfları ve mülkler olmak üzere muhtelif cinslere bölöndü. Teşkil edilen heyet, şehir, kasaba ve köyleri birer birer dolaşarak burada oturan vergi mükelleflerinin künyelerini, içlerinden vergiden muaf olacak varsa, hangi vergiden ve ne sebeple muaf tutulduklarını tasrih ederek yazardı. Bu yazım sırasında, topraklı ve topraksız köylü, evli ve bekâr, ihtiyar, sakat, dul, zenaat sahibi, imam, müezzin ve papaz olanlar ayrı ayrı kaydedilirdi. Bilâhare her köyün mer'ası, kışlağı, korusu, yaylası, ormanı, çayırı cins gösterilmek suretiyle; buğday, arpa, nohut, mısır, ceviz, üzüm, bal, sebze, meyve vesair mahsuller ise yıllık miktarları ve yıl sonunda vermekle mükellef oldukları vergi miktarları ile yazılırdı.

İlyazıcısı bundan sonra elindeki müsveddeleri birleştirerek bir defter meydana getirirdi.

Bu sayılan malûmatı ve aynı zamanda idarî teşkilâtı gösteren bu defter "mufassal" diye anılırdı.

Bunun dışında, yalnızca idarî teşkilâtla köy isimlerini ve yıllık hâsîlât miktarlarını gösteren daha muhtasar bir defter hazırlanırdı ki, buna da "mücmel" veya "icmal defteri" denilirdi.

Osmanlı Devleti'ndeki bu muntazam tahrir sistemine, dünyanın başka hiçbir devletinde rastlamak mümkün değildir. Bir kısmı zamanımıza kadar intikal etmiş olan tahrir defterleri, ilk elden kaynak olmaları itibariyle arşivlerimizin en önemli malzemesidirler.

* * *

164 ve 462 Numaralı Tapu Tahrir Defterleri:

Üzerinde çalışılan tapu tahrir defterleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 1094 adet defterden, Bosna'ya ait olan 164 ve 462 numaralı defterlerdir. Bosna'ya ait 37 adet defter bulunmaktadır. Seçilen ve üzerinde çalışılan bu defterler, Bosna'nın fethini müteakip bu bölgede tesis edilen vakıfları göstermektedir.

164 numaralı defter, Tahrir Defterleri Kataloğu'na 938 hicrî tarihi ile kaydedilmiş ise de, kanunname-sinin tetkikinden, defterin tanzim tarihinin Rebi'ülevvel 935-Muharrem 937 (1528-29/1530-31) tarihleri arası olduğu anlaşılmaktadır.

İncelenen defter, 44x16,5 cm. ebadında olup, 393 sayfadan ibarettir. Bosna vakıflarına tahsis edilen bölüm, 378-393. sayfalar arası olup, tamamı 16 sayfadır.

Rakam ve yazılar siyakat hattıyla yazılmıştır. Tespit edilen 67 adet vakıf kaydını ihtiva eden 164 numaralı defterin, Rumeli zâimlerinden Ali isimli biri tarafından tanzim edildiği anlaşılmaktadır. Bu defterde vakıf adları ve gelirlerinin harcandığı cami, mescid, medrese, imaret, köprü gibi mahaller ayrı olarak belirtilmiştir.

İncelenen 462 numaralı defter ise, 164 numaralı defterin tanzimini müteakip yazılmıştır. Bu defter, Bosna vakıflarını mufassal olarak ihtiva etmektedir.

Defter tamir görmüş olup, tamir sırasında sayfalarının karışmış olduğu incelemede tespit edilmiş ve yenden aslı şekline göre düzenlenmiştir. Bu defterin sayfalarının, özellikle alt kısımları tahrip olmuştur. Bu sebeple eksikleri vardır.

Hicrî 975 (milâdî 1567-1568) yılında tanzim edilen bu defter, 44,5x18,5 cm. ebadında olup, 62 sayfadandır. Bosna vakıflarına tahsis edilen bölüm, 38-60. sayfalar arası olup, 23 sayfadır.

10. Tahririn nasıl yapıldığı, defterlerin nasıl hazırlandığı konusunda; Ömer Lütfi Barkan'ın, "Türkiye'de İmparatorluk Devri - ninin Büyük Arazi Tahrirleri ve Hakâna Mahsus İstatistik Defterleri", İFM, 2/1, 1941, s.29-56 adlı makalesine bakılmalıdır.

Yazı ve rakamlar, diğer defterde olduğu gibi siyakat hattıyla yazılmıştır.

Bosna livasındaki vakıflar ve bu vakıflardan elde edilen gelirler mufassal olarak kaydedilmiştir. Defterin son sayfasındaki kayıttan, Mustafa bin Murad isimli Defter-i Hâkânî kâtibinin bu defteri düzenlemiş olduğu tespit edilmektedir. Defter, 89 adet vakıf kaydını ihtiva etmektedir. Bu defterde ise vakıf adları ve gelirlerinin harcandığı mahaller birlikte zikredilmiştir.

Sözü edilen her iki defterin tanzim tarihleri arasında 38 yıllık bir süre vardır. Her iki defterin incelenmesi neticesi, Bosna'da tesis edilmiş olan vakıfları her yönleri ile, tesis gayeleri ve gelirleri bakımından takip etmek mümkün olabilmektedir.

Ayrıca, 462 numaralı defterin tahribi neticesi, eksik sayfaların ve okunamayan kısımların tamamlanmasında, yaklaşık aynı dönemi ve bilgilerini ihtiva eden Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 625 numaralı Maliyeden Müdevver defterden istifade edilmiştir.

164 numaralı deftere göre 67 olarak tespit edilen toplam vakıf adedinin, 462 numaralı defterde 89'a ulaştığı görülmektedir. İki defter arasındaki 38 senelik zaman içerisinde, Bosna'da mevcut vakıfların hem adetlerinde, hem de gelirlerinde büyük artışlar olduğunu göstermektedir.

Nitekim, 164 numaralı deftere göre, nakit vakıflar ile gayrimenkul vakıfların yıllık gelir toplamı, 227.800 akçedir. Bu meblağ, bugünkü değerlerle ölçüldüğünde 184.675.000 liraya tekabül eder. (*)

Bu defterden otuz sekiz sene sonra tanzim edilen 462 numaralı defterdeki nakit vakıflar ile gayrimenkul vakıfların yıllık gelirlerinin toplamı ise 766.598 akçedir. Bu meblağ da, bugünkü değerlerle ölçüldüğünde 622.894.605 liraya tekabül eder.

Her iki defterde bulunan vakıfların gayrimenkul, hayrat, nakit vakıf ve gelir bakımından değerlendirilmesi ve vakıfların yer ve sayı olarak karşılaştırılabilmelerini temin için geniş bir tablo verilmiştir. Her iki defterdeki vakıflar, tek tablo halinde karşılaştırmalı olarak düzenlenmiştir.

Bosna'nın fethini müteakip tesis edilmeye başlanan vakıflar, aynı zamanda bir iskân sistemi ve siyaseti olarak da düşünülmelidir.

Bugün Bosna'da yer alan birçok mahalle, köy ve bölgenin isimlerini, o tarihlerde tesis edilmiş vakıflardan almış olduğu da görülmektedir.

Özellikle büyük vakıflar (selâtin vakıfları) ve ümerâ vakıfları (bkz.: Tablo, sıra 1-5) çevrelerinde geniş bir yerleşim alanı ve canlı bir şehir hayatının meydana geldiği tespit olunmaktadır. Bünyelerinde bulunan cami, medrese, han, hamam, kervansaray, dükkân, köprü gibi (ekli tabloda dökümleri ayrıntılı olarak verilen) muhtelif binalar ve bunların kalabalık hizmetli kadroları ile bunların aileleri, âdeta küçük bir şehir manzarasına sahip bulunmaktaydı.

Zamanla, bu merkezlerin türlü kolaylıklara sahip olması, hatta vergi muafiyeti¹¹ tanınması, buraya gelip yerleşecek olanlara arsa ve ev verilmesi gibi teşvik edici tedbirler dolayısıyla, vakıflar yeni yerleşim bölgelerinin meydana gelmesine yol açmıştır.

Ekli tabloda görüleceği üzere, Bosna'daki belediye ve imar faaliyetlerinin tamamını, oradaki vakıflar üstlenmiştir. Meselâ, tablonun 5-8. sırasında yer alan İsa Bey Vakfı'nın¹², Saray, Yenipazar, Dimitrofça'daki vakıf emlakından 100.000 akçe civarında yıllık gelir kaydettiği görülür.

Sözü edilen Tapu Tahrir defterlerinin incelenmesi neticesi, Saraybosna'da tespit edilen 90'a yakın kayıtlı vakfın emlakı ve geliri gözönünde bulundurulduğunda (tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir), vakıfların, Bosna'nın iktisadi, içtimaî ve siyasi hayatında çok büyük rol oynadığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

(*) Bir akçenin 0,768 gr. gümüşe tekabül ettiği ve bir gr.gümüşün rayiç bedelinin 1.058 TL. olduğu gözönünde bulundurulurak bu neticeye varılmıştır.

11. Ömer Lütfi Barkan, **İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri**, s.XI

12. İshak Beyzade Gazi İsa Bey, h.858/m.1454'te Bosna sancakbeyidir. Bosna'nın Osmanlı idaresine geçmesinden sonraki ikinci sancakbeyidir. Saraybosna'daki Eski Cami'in (h.862/m.1458) bânisidir. İsa Bey'in h.866/m.1461 tarihli vakfiyesinden anlaşıldığına göre, Bendbaşı'nda Bururca karyesi kurbunda bir zaviyesi, Miljacka nehri üzerinde bir köprüsü vardır. (E.H.Ayverdi, "Yugoslavya'da Türk Abideleri ve Vakıfları", **Vakıflar Dergisi**, S.III,s.151-224)

164 ve 462 Numaralı Tapu Tahrir Defterlerine Göre Bosna'da Vakıflar:

H.935-937 (m. 1528-1531) tarihli ve 164 numaralı Tapu Tahrir Defteri ile H. 975 (m. 1567-1568) tarihli ve 462 numaralı Tapu Tahrir Defterindeki vakıfları bir arada görebilmek için düzenlenen listede; 164 numaralı defterde yer alan vakıflar; düz, 462 numaralı defterdekiler italik, her iki defterde ortak olan vakıflar ise siyah olarak yazılmıştır. Tablonun sağında yer alan iki sütundan ilki; 164 numaralı, ikincisi 462 numaralı defterdeki vakıfların orijinal sıra numaralarıdır.

Sıra No.	Vakfın Adı	Yeri	Vakfın Türü	Geliri	164	462
1	Sultan Mehmed Han Camii Vakfı <i>mülhakâtı: Zeyrekzade Mehmed Çelebi Vakfı</i>	Saray	Camiin hatip, imam ve müezzini görevleri karşılığında timar tasarruf ederler. Kapıcı, hasırcı ve yağcı ücretlerini saray haracından alırlar. 4.500 akçe nakit.	450 akçe	1	1
2	Sultan Mehmed Han Camii Vakfı	Travnik	Camiin hatip ve imamı hizmetleri karşılığında timar tasarruf ederler. Fakat yağ ve hasır için vakıf veya maaş yoktur.	-	2	50
3	Sultan Bayezid Han Camii Vakfı	Çelebi Pazarı	Vişegrad kazası haracından hatip ve imama günlük 6, müezzine günlük 4, hasır ve yağ için günlük 1 akçe verilmektedir.	-	3	57
4	<i>Sultan Bayezid Han Vakfı (Travnik Kalesinde bir cami)</i>					53
5	İsa Bey Zaviyesi Vakfı	Saray	Gelir kaynakları hamam dükkânlar, değirmenler, bostanlar, mukâtaa-i zemin, tarlalar ve kervansaray. 1 hamam, 1 kervansaray, 205 dükkân, 14 âsiyab, bağ, bahçe, tarla, çiftlik, yaylak.	35.368 akçe 62.236 akçe	4	2
6	İsa Bey Camii ve İmareti Vakfı	Yenipazar	90 dükkân, 4 değirmen, hamam, kervansaray ve zemin-i hassa mukâtaası. <i>Hamam; Kervansarayın, 120 dükkânın ve 4 değirmenin icaresi; hassa zemin mukâtaası mahsulü.</i>	17.426 akçe 24.744 akçe	47	62
7	<i>İsa Bey Camii ve İmareti Vakfı</i>	<i>Yenipazar</i>	<i>Dimetroviç de 7 adet ve Leshabye(?) köy sınırında 2 değirmen. İsa Bey'in kardeşi Burak Bey'in Podgradye köyü sınırında 3 bağ ve 1 tarla</i>	<i>6.384 akçe</i>	<i>64</i>	
8	<i>İsa Bey Camii Vakfı</i>	<i>Dimitrofça</i>	<i>7 değirmen, 3 bağ mukâtaası ve 1 tarla.</i>	<i>2.350 akçe</i>		<i>83</i>
9	İskender Paşa Zaviyesi Vakfı	Saray	Değirmenler, bostan, meyvedikler, yoncalık ve çiftlikler. <i>Zaviye civarında bahçe; bahçeden ayrılan mahaller, koru ve yoncalık; Boca-lik(?), Kavacak(?), Dolca, Korça ve Radmanik(?) karyeleriyle Saray'daki bazı zeminler; Koşak suyunda 4, Saray'da Mostaniç(?) suyunda 13, Visoka'da 5, Çelebipazarı'nda Boğaniç(?) suyu üzerinde 3 ve Vişegrad'da 4 değirmen; Saray'da çiftlik.</i>	32.459 akçe 27.009 akçe	5	3 30
10	Ayas Paşa Mescit, Muallimhane ve Köprü Vakfı	Saray	Hamam, dükkânlar ve zemin. <i>Hamam, 19 dükkân ve 1 ev.</i>	5.568 akçe 7.000 akçe	6	4

	mülhakâtı:					
	a) Piyale Mu'tak-ı Hüsrev Bey Vakfı		3.600 akçe nakit	360 akçe		
	b) Hasan Çelebi Hatunu Gülbaşı (?) Vakfı		3.640 akçe nakit.	364 akçe		
	c) Murad Mu'tak-ı Ayas Paşa Vakfı		2 dükkân.	500 akçe		
	d) Köse Sinan Vakfı		Zemin.	40 akçe		
	e) Uzunkulaç (?) Dükkânı Vakfı		1 dükkân.	60 akçe		
11	Yakub Paşa Mescidi Vakfı	Saray	Dükkânlar, hane, dükkân zemini mukâtaası.	952 akçe 632 akçe	7	6
	Mülhakâtı:					
	a) Nasuh Voyvoda Vakfı ¹		10.000 akçe nakit.	1.000 akçe		
	b) Mehmed bin Yusuf Vakfı		1.500 akçe nakit.	180 akçe		
	c) Mehmed bin Ali Vakfı		1.000 akçe nakit.	100 akçe		
	d) Hamamcı Kemal Hatunu Selçuk Vakfı		3 dükkân, 3.600 akçe nakit.	360 akçe		
12	Yahya Paşa Camii Vakfı	Saray	Mukâtaa-i zemin, çiftlik, değirmenler ve dükkân kiralari.	6.399akçe 6.630 akçe	8	7
	mülhakâtı:					
	a) Hacı İbrahim Vakfı		3.000 akçe nakit.	360 akçe		
	b) Murad bin Hüseyin Vakfı		3.000 akçe nakit.	360 akçe		
13	Firuz Bey Vakfı	Saray	Travnik kalesi yakınında hamam, dükkânlar, bahçe, evler, anbar ve değirmen. Ayrıca medrese yakınında mukâtaa-i zemin. 1 hamam, 46 dükkân, 1 zemin mukâtaası, Travnik'te 2 âsiyab, İpek'teki âsiyab ve dükkânlar.	19.761 akçe 17.113 akçe	9	8
14	Mehmed Bey bin İsa Bey Mescidi Vakfı	Saray	Dükkânlar. Saray'da dükkânlar, Hersek livasında Mostar'da çiftlik.	7.456 akçe 12.828 akçe	10	10
15	Mehmed Bey bin Minnet Mescidi Vakfı	Saray	Dükkânlar, icare-i zemin ve mukâtaa-i zemin-i dükkân.	2.380 akçe 4.182 akçe	11	5
16	Şeyh Alaaddin Vakfı		Milaşka suyu üzerinde değirmen.	300 akçe	12	9
17	Şeyh Ferruh Camii Vakfı	Saray (İskender Paşa Mahallesi)	Visoka'ya tâbi Esterkoz(?) ve Olofça'ya tabi Malinofça köyleri cizye hasılatı	1.745 akçe	13	

1. 164 numaralı defterde müstakil vakif olan Nasuh Voyvoda Vakfı; 462 numaralı defterde Yakub Paşa Mescidi Vakfı(11) ile kendisine mülhak Vâfir Ali Vakfı'yla birlikte-Mehmed Çelebi bin Hızır Çelebi Vakfı(64) mülhakâtında yer almaktadır.

18	Şeyh Yunus Zaviyesi Vakfı	Çelebi Pa-zarı	Sultan Bayezid Han tarafından yaptırılan çile-hane ve odalar.	-	14	58
19	Sipahi Arnavud İlyas Vakfı	-	Hamam ve 10.000 akçe nakit.	2.500 akçe 2.250 akçe	15	60
20	Mustafa Paşa Kethüdası İskender Camii Vakfı Mülhakâtı: a) Timurhan Vakfı b) Reis Ali Vakfı c) Can Kul(?) Vakfı d) Şeyh Bayezîd Vakfı e) Ferhad Çelebi Vakfı	Saray	Dükkânlar ve 4.000 akçe nakit. <i>2 dükkân zemini maktûu.</i> 3.000 akçe nakit. 3.000 akçe nakit. 5.000 akçe nakit. 2.000 akçe nakit 3.500 akçe nakit.	1.800 akçe 1.135 akçe 360 akçe 360 akçe 500 akçe 300 akçe 360 akçe	16	11
21	Sinan Çelebi veled-i İskender Mescidi Vakfı	Saray (Komotin Mahallesi)	7 adet dükkân.	1.260 akçe	17	12
22	Mevlânâ Şerefüddin Camii Vakfı	Saray	Bahçe, dükkânlar ve sa'ire (Visoka'daki Mevlânâ Şerefüddin Camii için)	-	18	49
23	Mimar Sinan Mescidi ve Muallimhanesi Vakfı	Saray	15.000 akçe nakit.	2.250 akçe	19	13
24	Serrac Hasan bin Şirmerd Muallimhane, Cis-ri Vakfı	Saray	15.500 akçe nakit.	1.875 akçe	20	14
25	Hacı İne Han Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Hacı İne Han Zevcesi Hanife Hatun Vakfı b) Nalband Ferhad Vakfı ²	Saray (İskender Paşa Mahallesi)	10.000 akçe nakit 3.000 akçe nakit. 3.000 akçe nakit.	1.500 akçe 360 akçe 360 akçe	21	15
26	Hacı İnehan Mescid ve Muallimhanesi Vakfı	(Bardakçılar Mahallesi)	20.000 akçe nakit.	2.500 akçe		43
27	Hacı İne Han zevcesi Safiyye Vakfı	Saray (İskender Paşa Mahallesi)	3.000 akçe nakit.	360 akçe	22	
28	Bakkal³ Sinan Mescidi Vakfı	Saray	5 adet dükkân.	600 akçe	24	16
29	Mevlânâ Arab Vaiz Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Kuyumcu Mehmed Vakfı	Saray (İskender Paşa Mahallesi)	Koşuk(?) suyu üzerinde değirmen ve 2.200 akçe nakit. 6.000 akçe nakit. 2 dükkân.	730 akçe 900 akçe 360 akçe	25	17

2. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak görülmektedir.

3. 462 numaralı defterde Nalband Sinan Mescidi Vakfı olarak geçmektedir.

	b) Mehmed Çelebi bin Hızır Vakfı c) İskender bin Hamza Vakfı		3.000 akçe nakit. 1.200 akçe nakit.	360 akçe 180 akçe		
30	Mevlânâ Arab Camii Vakfı	Saray (Yahya Paşa yakınında)	10.000 akçe nakit.	1.500 akçe	29	20
31	Kuyumcu Mehmed veled-i Hamza Vakfı	Saray	Dükkânlar ve 300 akçe nakit.	345 akçe	26	18
32	Mehmet Çelebi veled-i Hafid Çelebi vakfı	Saray	3.000 akçe nakit	375 akçe	27	
33	Hacı İne Bey Muallimhanesi Vakfı	Saray (Mevlânâ Arab Mescidi yakınında)	6.000 akçe nakit.	900 akçe	28	19
34	Mehmet Çelebi veled-i Hoca Durak Vakfı	Saray	10.000 akçe nakit	-	30	
35	Sarrac Hacı İsmail Vakfı	Saray	Koşuk suyu üzerinde değirmen ve 6.000 akçe nakit.	1.720 akçe	34	
36	Hacı Müslihiddin bin İshak Vakfı	Saray (İsa Bey Zaviyesi yakınında)	28 dükkân ve 35.000 nakit. 42 dükkân	7.600 akçe	35	22
37	Ayşe Hatun binti Ali Voyvoda Vakfı	Saray	3.000 akçe nakit.	360 akçe	36	23
38	Hacı Murad Mescidi Vakfı	Saray (İskender Paşa Mahallesi)	10.000 akçe nakit.	- 1.500 akçe	37	46
39	Hoca Kemal Mescidi Vakfı	Saray (Hoca Kemal Mahallesi)	10 dükkân ve 15.000 akçe nakit. 10 dükkân, 3 ev, 40.950 akçe nakit.	1.750 akçe 9.295 akçe	38	47
	<i>mülhakâtı:</i> a) Safiyye bint-i Ali Çelebi Vakfı		3.000 akçe nakit.	300 akçe		
	b) Saraç İne Han Vakfı		3.000 akçe nakit	300 akçe		
	c) Nefise bint-i Hoca Kemal Vakfı		2.500 akçe nakit.	250 akçe		
	d) İbrahim Çelebi bin Hoca Kemal Vakfı		4.000 akçe nakit	400 akçe		
	e) Safiyye bint-i Hoca Kemal Vakfı		3.000 akçe nakit.	300 akçe		
40	Hoca eş-Şehîr Bengî(*) Sinan Mescidi Vakfı	Saray (Mehmed Bey Mahallesi)	4 dükkân 7 dükkân.	960 akçe 1272 akçe	41	26
	<i>mülhakâtı:</i> Fatıma binti Sinan Vakfı		3.600 akçe nakit.	360 akçe		
41	Kebeci Veyis (Üveys) veled-i İsmail Vakfı	-	3.000 akçe nakit.	360 akçe	42	48

(*) 462' de Bengî şeklinde geçmektedir.

42	Hacı Mustafa ve- led-i Yunus Mes- cidi Vakfı	İbrahim Mahallesi	10.000 akçe nakit	1.500 akçe	43	27
43	Karamanî Hoca Sinan Vakfı	Üsküp	10 dükkân	2.140 akçe 2.120 akçe	44	86
44	Hoca Durak Mescidi Vakfı mülhakâtı: Hoca Durak Kızla- rı Hanife, Emirşah ve Mercan Vakfı	Saray	29 dükkân. Firuz Bey Hamamı yanında, 51 adet dükkân. Firuz Bey Hamamı yanında, 3 dükkân.	3.090 akçe 7.494 akçe 360 akçe	45	28
45	Yusuf bin İsken- der Mescidi Vakfı	Saray	7 dükkân	1.300 akçe	46	29
46	Sinan Bey İmarat ve Medresesi Vak- fı (Eukaf)	Yenipazar	4 değirmen, dükkânlar, hamam ve 200.000 akçe nakit. 250.000 akçe nakit, kervansaray, ha- mam kârhane icareleri; dükkân ve bahçe mukâtaası, kiremithane öşrü mahsulü.	20.000 akçe 37.050 akçe	48	63
47	Silahdar Ahmed Bey Mescidi ve Zaviyesi Vakfı	Yenipazar	Debbağhane ve dükkânlar. 30.000 akçe nakit, ahırlı bir hane, kervansaray ve 39 dükkân icaresi.	2.000 akçe 7.065 akçe	49	64
48	İshak bin Abdul- lah Mescidi ve Muallimhanesi Vakfı	Yenipazar	30 dükkân. Ak İlyas Mahallesi'ndeki evleri ve anbar avlusu ile Mentşeli Mahalle- si'nde bahçe; 3 dükkân ve 34 dü- kkân icaresi.	2.160 akçe 3.072 akçe	50	66
49	Mevlânâ Hüsrev Çelebi Vakfı	Yenipazar	15.000 akçe nakit.	1.500 akçe	51	65
50	İskender Subaşı Mescidi Vakfı	Yenipazar	12 dükkân ve Yoşaniç(?) suyu kenarın- da çayır ve 9.000 akçe nakit. 14 dükkân icaresi, çayır mukâtaası ile 6000 akçe nakit.	2.566 akçe 2.240 akçe	52	67
51	Ahmed Voyvoda Mescidi Vakfı	Yenipazar	22 dükkân ve değirmenler 22 dükkân icaresi.	2.122 akçe 2.170 akçe	53	68
52	Sarraf Yusuf bin Abdullah Vakfı	Yenipazar	7 dükkân (Dükkânlar yanmış ve yerle- ri mukâtaaya verilmiştir.)	216 akçe	54	69
53	Ak İlyas Mescidi Vakfı Mülhakâtı: a) Çilingir Murad Vakfı b) Hacı Hamza Vakfı c) Veli Veled-i Murad Vakfı d) Bülbül Hatun Vakfı	Yenipazar	8 dükkân, 4.000 akçe nakit ve Ak İlyas Mahallesi'nde 2 göz de- ğirmen. 2.500 akçe nakit. 2.500 akçe nakit. 1.000 akçe nakit. 1.000 akçe nakit. 2.000 akçe nakit.	2.300 akçe 1.360 akçe 350 akçe 350 akçe 120 akçe 220 akçe	55	70
54	Ahmed bin Ab- dullah Mescit ve Cisri Vakfı	Yenipazar	19 dükkân, fırın ve 21.000 akçe nakit. 55.000 akçe nakit; 20 dükkân; 2 dükkân icaresi; bağ zemini mukâtaası.	3.960 akçe 8.152 akçe	56	71

55	Sofi Ahmed Vakfı <i>mülhakâtı:</i>	Yenipazar	4 dükkân, 500 akçe nakit.	100 akçe	58	72
	a) Yusuf veled-i Abdullah Vakfı⁴	Yenipazar	Bahçeli ve avlulu 2 ev, 2 dükkân. <i>Bahçeli ve avlulu 7 ev, 7 dükkân</i>	186 akçe	59	72
	b) Gülşah Hatun bint-i Abdullah Vakfı⁵	Yenipazar	1 ev, 2 dükkân, 1 bahçe		60	72
56	İskender Çelebi bin Yakub Bey Mescit ve Muallimhanesi Vakfı	Yenipazar	1 dükkân ve 25.000 akçe nakit. <i>25.000 akçe nakit, ekmek fırını icaresi.</i>	2.860 akçe	61	73
57	Hayreddin bin İlyas Vakfı <i>mülhakâtı:</i>	Yenipazar	1 değirmen, 19 dükkân, 1 fırın, 2 mushaf ve 30.000 akçe nakit. <i>20.900 akçe nakit, 1 değirmen, 10 dükkân ve 1 fırın icaresi ile 1 çayır.</i>	3.275 akçe	62	74
	a) Züleyha Hatun vakfı		1.000 akçe nakit	300 akçe		
	b) Devlet Hatun Vakfı		1.000 akçe nakit.	300 akçe		
58	Hayreddin bin İlyas Mescidi (Vakfı) Evkafı	Saray	9 dükkân, 1 değirmen, 1 fırın ve 14.000 akçe nakit	2.310 akçe	39	24
59	Kapıcıbaşı Hamza Bey Camii Vakfı <i>mülhakâtı:</i>	Yenipazar	20 dükkân. <i>12 dükkân icaresi, 4 dükkân.</i>	3.166 akçe 1.160 akçe	63	75
	a) Bacdar Mustafa Vakfı		4 dükkân			
	b) Züleyha Hatun Vakfı		2.000 akçe			
	c) Devlet Hatun Vakfı		2.000 akçe			
	<i>mülhakâtı:</i> Kürkçü Mustafa Vakfı⁶		4 dükkân.	557 akçe	57	75
60	Hoşkadem Voyvoda Mescidi ve Cüz Muallimhanesi Vakfı	Yenipazar	Dimitroviç'te hamam, Lesbahye(?) köyünde iki değirmen, mezbur karye sınırında bir bağ ve çiftlik. <i>Dimitroviç'te hamam icaresi, Lesbiç(?) köyünde 3 değirmen; 1 bağ.</i>	2.364 akçe 3.000 akçe nakit	65	84
61	Mehmed Çelebi Vakfı	Edirne	Dimitroviç'te bulunan muallimhane için 10.000 akçe nakit.	-	66	
62	Hüseyin bin Hasan Zaviyesi Mescit ve Muallimhanesi Vakfı	Dimitroviç	8 değirmen, 2 bağ ve 60.000 akçe nakit. <i>60.000 akçe nakit; tarla ve eviyle beraber 4 değirmen; Podgradya köyünde tarla, bahçe ve eviyle beraber 2 değirmen, Kostab(?) köyünde iki değirmen, Imak köyünde 1 bağ ile ayrı 2 bağ.</i>	6.000 akçe 11.489 akçe	67	82

4. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak gözükmektedir.

5. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak gözükmektedir.

6. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak gözükmektedir.

63	Mehmed Çelebi bin Hızır Çelebi Vakfı mülhakâtı: a) Hayyat İskender Çelebi Hatunu Vakfı ⁷ b) Selime Hatun Vakfı ⁸ c) Nasuh Voyvoda Vakfı mülhakâtı: Vâfir Ali Vakfı ⁹		3.000 akçe nakit. 3000 akçe nakit. 3.000 akçe nakit. 3.000 akçe nakit. 3.000 akçe nakit	375 akçe 360 akçe 360 akçe 360 akçe		21 31 33 32	21 21 21
64	Hayyat Hacı Ali veled-i Balaban Muallimhane ve Cisri Vakfı	Saray ve Yenipazar	Odalı, ahırlı, bahçeli ev ve dükkân ile 1.500 akçe nakit.		40	25	
65	Hüsrev Bey İmarret, Cami, Medrese, Hangâh, Mektep ve Türbesi Vakfı	Saray	944.794 akçe nakit; Cami yanında kervansaray; kervansaray etrafında 55, kervansaray yakınında 12 dükkân; Haseki Mescidi yanında hamam; kervansaray yanında 1 ev; Haseki Mescidi yanında çeşitli haneler; Ekmekçiler Çarşısında Bozahane; Sarayda Mostaniç suyu üzerinde 1 değirmen; Mostaniç nehri yakınında hane zeminleri; Malaşka nehri yakınında 6 hane; İskender Kethudâ mahallesinde hane zemini; Çıkrıkçı Muslihiddin Camii yakınında zemin; başka bir medrese zemini dışındaki hane zemini, adı geçen medrese yakınında 3 hane, 1 ahır; hangâh yakınında 6 hane, 1 ahır, 1 hamam; Ayakkabıcılar çarşısında 92 dükkân; Harşa(?) köyünde diğer gelir kaynakları; Ekmekçiler çarşısında 9 dükkân, 1 işyeri; Durak Mescidi yakınında 1 işyeri, 6 hane; Kazancılar çarşısında 4 dükkân; Çıkrıkçı mescidi yakınında 12, imâret yakınında 10, Turna Dede (Mostaniç) nehri yakınında 15 dükkân.	188.754 akçe		31	
		Bosna Livası	Teşne nahiyesinde Kozmaranya(?) Çiftliği olarak bilinen 12 köyün geliri.	57.453			
		Bosna Livası	Yayçe nahiyesinde Andoloka çiftliği olarak bilinen 18 köyün geliri.	25.338 akçe			
		Paşa ve Pojega	Bir kısım mülk mezra'a; çiftlik, bağ, bahçe, baştine ve değirmenlerin mahsûlât ve hubûbât öşrü gelirleri.	52.567 akçe			
66	Hüsrev Bey Kervansarayı Vakfı	Çelebi Pazarı	Dükkânlar, tabahhane, bostan zemini ile 500 akçe nakit.	650 akçe		59	

7. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak gözükmektedir.

8. 164 numaralı defterde müstakil vakıf olarak gözükmektedir.

9. 462 numaralı Defterin bu kısmı biraz karışık olup, bu vakfı 625 numaralı Maliyeden Müdevver defterin 696. sayfasında 9.000 akçe nakit ile Koşva(?) suyu üzerinde 3 değirmen vakfı bulunan; yıllık geliri 1.835 akçe olarak gösterilen ve bu defterde tespit edilemeyen Hacı İsmail es-Sarac Vakfının mülhakâtı olarak gösterilmektedir.

67	Kemal Voyvoda Mescid ve Muallimhanesi Vakfı	Saray	Çıkrıkçı Mescidi Mahallesinde 14 dükkân ve 104.000 akçe nakit.	11.900 akçe	32
68	Hasan Bey Zaviyesi Vakfı	Saray	Bir miktar bahçe ile bir miktar yer.		33
69	Vekilharç Mustafa Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Divân Kâtibi Haydar Vakfı b) Hazine Kâtibi Mehmed Vakfı	Saray	51.000 akçe nakit. 3.600 akçe nakit. 3.600 akçe nakit.	5.100 akçe 360 akçe 360 akçe	34
70	Mehmed Çelebi bin Hoca Kemal Vakfı		Hoca Kemal Mescidi yakınında maktû bahçe ve 22.000 akçe nakit.	2.360 akçe	35
71	Hacı Paşa Yiğit Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Helvacı Hatunu Vakfı b) İsa Bali bin Mahmud Vakfı c) Hacı Mansur Vakfı d) Sarac Ali Vakfı e) Emine Hatun Vakfı f) Paşmakçı Mustafa Vakfı	(Durûdker İbrahim Mahallesi)	Efrençiyân çarşısında 2 dükkân ile dükkân zemini; 23.600 akçe nakit. 3.000 akçe nakit. 6.000 akçe nakit 3.500 akçe nakit 3.000 akçe nakit 3.000 akçe nakit 3.500 akçe nakit.	2.120 akçe 360 akçe 720 akçe 360 akçe 360 akçe 360 akçe	36
72	Hacı Mehmed bin Sinan Mescid ve Muallimhanesi Vakfı	(Haracı Muslihiddin Mahallesi)	36.230 akçe nakit.		37
73	Haraççı Muslihiddin Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Hacı Mustafa Vakfı b) Said Voyvoda Vakfı	Saray	30.000 akçe nakit. 3.300 akçe nakit. 5.000 akçe nakit	1.250 akçe 360 akçe 500 akçe	38
74	Hacı Ali Mescid ve Muallimhanesi Vakfı	(Ayas Paşa Mahallesi)	7.000 akçe nakit., 7 dükkân.	1.500 akçe	39
75	Hacı İdris Mescid ve Muallimhanesi Vakfı	Saray	47.300 akçe nakit.	4.730 akçe	40
76	Küçük Yazıcı Mescidi Vakfı mülhakâtı: a) Şahnüvaz Hatun Vakfı		4.000 akçe nakit.	480 akçe	41

	b) Saraç Yusuf bin Abdullah Vakfı		7.500 akçe nakit.	892 akçe	
	c) Kürekçi Nasuh Vakfı		3.000 akçe nakit	360 akçe	
	d) İne Hatun bint-i Ağça(?) Vakfı		3.000 akçe nakit	360 akçe	
	e) Dellâk Davud Vakfı		3.000 akçe nakit	360 akçe	
	f) Kurd Subaşı Vakfı		3.000 akçe nakit	360 akçe	
	g) Gülizar Hatun Vakfı		1.300 akçe nakit	130 akçe	
77	Hacı Haydar bin Abdullah Mescidi Vakfı mülhakâtı:	Saray (Saraç İsmail Mahallesi)	7 dükkân, 25.600 akçe nakit.	3.960 akçe	42
	a) Huri Hatun Vakfı		3.600 akçe nakit	360 akçe	
	b) Hacı Üveys bin Rüstem Vakfı		3.000 akçe nakit.	300 akçe	
78	Hacı Sinan Çelebi bin Terzibaşı Vakfı		9 dükkân	1.368 akçe	44
79	Hüseyin bin Hamza Vakfı	Saray (Bengi Sinan Mahallesi)	6.000 akçe nakit	720 akçe	45
80	Mehmed Çelebi bin Kemal Ağa Vakfı	Traunik	Hamam mukâtaası ve Traunik kalesinde Saru Ayas Bahçesi	1.200 akçe	51
81	Hasan Ağa Camii Vakfı	Traunik	100.000 akçe nakit; Kelüc(?) Kalesi yakınında Sana(?) nehri üzerinde 3 değirmen; Mirbosiş(?) isimli çayırmezra'a; Kelüc'de ve Palay(?) nahiyesinde birer çiftlik	10.310 akçe	52
82	Hacı Ali Mescidi Vakfı	Traunik	5.000 akçe nakit ve 2 dükkân	500 akçe	54
83	Mehmed Çelebi bin Kemal Ağa Vakfı	Traunik	20.100 akçe nakit; Traunik'de bir hamam mukâtaası; biri hamam yakınında olmak üzere 6 dükkân, 6 hane; Traunik Kalesi varoşu kapısı yanında 5, iki yol arasında 8 dükkân zemini; hamam, değirmen, bazı aletler için 1 hane; Traunik'de Saru Ayas bahçesi.	3.300 akçe	55
84	Dâna Halil Zaviyesi Vakfı	Bobofça	3 tarla		56
85	Hacı Sinan Voyvoda Vakfı	Çelebi Pazarı	12.000 akçe nakit; Çelebi Pazarı'nda hamam, Şer'i muamelelerden alınan nakit	2.880 akçe	61
86	Sinan bin Abdullah el-Madenî Vakfı mülhakâtı:		21 dükkân, 1 fırın icaresi, 15.000 akçe nakit.	3.902	76
	a) Rukiyye bint-i Hasan Vakfı		2.500 akçe nakit	375 akçe	
	b) Hacı Hızır bin Osman Vakfı		8.000 akçe nakit	800 akçe	

87	Hacı Ferhad Vakfı mülhakâtı: a) Solak Bayezid Vakfı b) Aydın Sipahi Vakfı c) Mahmud Çizmeçi Vakfı d) Mustafa Mehmed Vakfı		43.700 akçe nakit, 1 hane. 5.000 akçe nakit 3.000 akçe nakit 4.000 akçe nakit 2.500 akçe nakit.	4.450 akçe 500 akçe 300 akçe 400 akçe 360 akçe	77
88	Hüseyin bin Abdullah Vakfı mülhakâtı: a) Turmiye(?) binti İlyas Vakfı b) Ali Çelebi bin İskender Çelebi Vakfı c) Ayşe binti İskender Vakfı		28.400 akçe nakit. 1.200 akçe nakit 3.500 akçe nakit 4.000 akçe nakit	4.360 akçe 120 akçe 350 akçe 400 akçe	78
89	Hacı İsmail bin Abdullah Vakfı		16.000 akçe nakit, 1 kârhane, 2 çayır.	2.810 akçe	79
90	Fuad Çelebi Camii Vakfı		60.000 akçe nakit	6.000 akçe	80
91	El-Hâc Hüsrev Mescit ve Muallimhanesi Vakfı mülhakâtı: a) Hatice Hatun Vakfı b) Yusuf bin Abdullah Vakfı		30.000 akçe nakit, 7 değirmen, mezraa ve bağ 1.000 akçe nakit 1.000 akçe nakit	5.580 akçe 100 akçe 100 akçe	81
92	Ahmet bin Hoşkadem Voyvoda Vakfı		6.000 akçe nakit; 7 değirmen ile başka bir değirmenin 1/10 hissesi	965 akçe	85
93	Mehmed Bey Medrese ve Zaviyesi Vakfı		Mehmed Bey Çiftliği	260 akçe	87
94	Ali Çelebi Mescidi	Akhisar Kalesi	Akhisar Kalesi altındaki nehir üzerinde 3 değirmen		88
95	Mustafa Bey bin İskender Paşa Camii Vakfı		Mustafa Bey bin İskender Paşa çiftliğinin öşür ve reâya vergileri dışındaki hâsılatı.	700 akçe	89

⑧ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۲۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑨ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۱۹۷۶۱
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑩ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۷۵۶۹
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑪ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۲۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑫ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

- 8-Yahya Paşa Cami'i Vakfı (Saray)
- 9-Fîrûz Beğ Vakfı (Saray)
- 10-Mehmed Beğ bin İsa Beğ Mescidi Vakfı (Saray)
- 11-Mehmed Beğ bin Minnet Mescidi Vakfı (Saray)
- 12-Şeyh Alaaddin Vakfı

⑤ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۲۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑥ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۱۹۷۶۱
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑦ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۵۵۶۸
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

⑧ ~~و قیامی در راهم بجا یاسا~~
~~در مسجد جامع و در سایر اماکن و در راه و در بازار و در کافه و در خانه~~
 ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰
 کسب ۱۰۰۰

- 5-İskender Paşa Zaviyesi Vakfı (Saray)
- 6-Ayas Paşa Mescid, Mu'ellimhâne ve Köprü Vakfı (Saray)
- 7-Ya'kub Paşa Mescidi Vakfı (Saray)

(18) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۵۰۰۰
 ۱۴۷۵

(19) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۵۰۰۰
 ۱۴۷۵

(20) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۵۵۰۰
 ۱۴۷۵

(21) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۶۰۰

(22) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۶۰۰

- Mevlânâ Şerefüddin Cami'i Vakfı (Saray)
- Mimar Sinan Mescid ve Mü'allimhânesi Vakfı (Saray)
- Serrac Hasan bin Şirmerd(?) Vakfı (Saray)
- Hacı İne Han Vakfı (Saray, İskender Paşa Mahallesi)
- Hacı İne Han zevcesi Safiyye Vakfı (Saray, İskender Paşa Mahallesi)

(13) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۴۷۵

(14) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۴۷۵

(15) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۴۷۵

(16) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۴۷۵

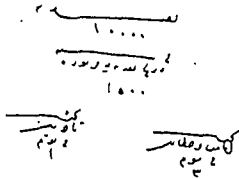
(17) وہیچ سولانا سنان ادرین...
 ۱۰۰۰۰
 ۱۴۷۵

- 13-Şeyh Ferruh Cami'i Vakfı (Saray, İskender Paşa Mahallesi)
- 14-Şeyh Yunus Zaviyesi Vakfı (Çelebi Pazarı)
- 15-Sipahi Arnavud İlyaz Vakfı
- 16-Mustafa Paşa Kethüdâsı İskender Cami'i Vakfı (Saray)
- 17-Sinan Çelebi veled-i İskender Mescidi Vakfı (Saray, Komatin Mahallesi)

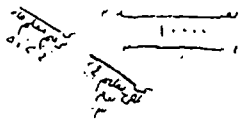
28) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

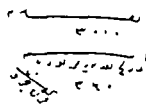
29) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

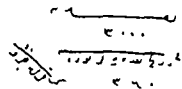
30) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

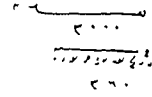
31) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

32) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

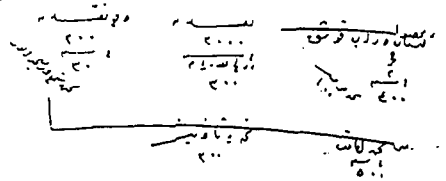
23) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

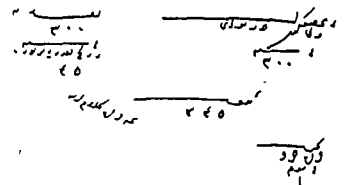
24) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

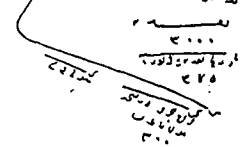
25) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

26) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

27) دفتري حاتون و درون مسجد حاتون

- 28-Hacı İne Beği Mu'allimhânesi Vakfı (Saray, Mevlânâ Arab mescidi yakınında)
- 29-Mevlânâ Arab Cami'i Vakfı (Saray, Yahya Paşa yakınında)
- 30-Mehmed Çelebi veled-i Hoca Durak Vakfı (Saray)
- 31-Hayyat Hatun İskender Vakfı (Saray)
- 32-Nasuh Voyvoda Vakfı (Saray)

- 23-Na'iband Ferhad Vakfı (Saray)
- 24-Bakkal Sinan Mescidi Vakfı (Saray)
- 25-Mevlânâ Arab Mescidi Vakfı (Saray, İskender Paşa Mahallesi)
- 26-Kuyumcu Mehmed veled-i Hamza Vakfı (Saray)
- 27-Mehmed Çelebi veled-i Hafid Çelebi Vakfı (Saray)

388

روزنامه قضاوتی بازار

بسیار بازار

روزنامه قضاوتی بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

- 47-İsa Beğ Vakfı(Yenipazar)
- 48-Sinan Beğ Vakfı(Yenipazar)
- 49-Silahdar Ahmed Beğ Mescidi Vakfı(Yenipazar)

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

بسیار بازار

- 42-Kebeci Veyis veled-i İsmail Vakfı
- 43-Hacı Mustafa veled-i Yunus Mescidi Vakfı(İbrahim Mahallesi)
- 44-Karamânî Hoca Sinan Vakfı
- 45-Hoca Durak Mescidi Vakfı
- 46-Yusuf bin İskender Mescidi Vakfı

54) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

55) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

56) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

54-Sarraı Yusuf bin Abdullah Vakfı (Yenişehir)
 55-Ak İlyas Mescidi Vakfı (Yenişehir)
 56-Ahmed bin Abdullah Vakfı (Yenişehir)

50) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

51) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

52) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

53) و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء
 و قضاة و مشايخ و علماء و مشايخ و علماء

50-İshak bin Abdullah Mescid ve Mu'allimhânesi Vakfı (Yenişehir)
 51-Mevlânâ Hüsvrev Çelebi Vakfı (Yenişehir)
 52-İskender Şubası Mescidi Vakfı (Yenişehir)
 53-Ahmed Voyvoda Mescidi Vakfı (Yenişehir)

62) و در روز جمعه روز نهم در این بازار
 کباب ۱۹
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

63) و در روز شنبه روز دهم در این بازار
 کباب ۲۰
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

64) و در روز یکشنبه روز یازدهم در این بازار
 کباب ۲۱
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

- 62-Hayreddin bin İlyas Vakfı(Yenipazar)
- 63-Kapıcıbaşı Hamza Beğ Cami'i Vakfı(Yenipazar)
- 64-İsa Beğ Cami'i ve İmaretı Vakfı(Yenipazar)

57) و در روز دوشنبه روز دهم در این بازار
 کباب ۲۰
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

58) و در روز سه شنبه روز یازدهم در این بازار
 کباب ۲۱
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

59) و در روز چهارشنبه روز چهاردهم در این بازار
 کباب ۲۲
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

60) و در روز پنجشنبه روز پانزدهم در این بازار
 کباب ۲۳
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

61) و در روز شنبه روز شانزدهم در این بازار
 کباب ۲۴
 مرغ ۱
 گوشت ۱
 کباب ۱
 گوشت ۱

- 57-Kürekçi Mustafa Vakfı(Yenipazar)
- 58-Sûfî Ahmed Vakfı(Yenipazar)
- 59-Yusuf veled-i Abdullah Vakfı(Yenipazar)
- 60-Gülşah Hatun binti Abdullah Vakfı(Yenipazar)
- 61-İskender Çelebi bin Yakub Beğ Mescid ve Mu'allim-hânesi Vakfı(Yenipazar)

وہی و جو و تہم و تہم و تہم و تہم (65)

اسم و درویشی	اسم و درویشی
میسر	میسر
۱۰۰۰	۱۰۰۰
۱۳۶۴	

صہبہ و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی

و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی (66)

ماصلہ و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی
و باقی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی

و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی (67)

اسم و درویشی	اسم و درویشی	اسم و درویشی
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

کتاب و درویشی	کتاب و درویشی	کتاب و درویشی	کتاب و درویشی
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

کتاب و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی
کتاب و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی
کتاب و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی و درویشی

65-Hoşkadem Voyvoda Mescidi Vakfı(Dimitroviç)

66-Mehmed Çelebi Vakfı (Edirne)

67-Hüseyin bin Hasan Zaviyesi Vakfı(Dimitroviç)

BOSNA'DA VAKIFLAR
462 NUMARALI TAHRİR DEFTERİ

Defterin Tarihi: Hicri 975 (Milâdi 1567-1568)

Ebadı : 44x18,5 cm.

Sayfa Adedi : 62

Bosna Vakıflarına Tahsis Edilmiş

Sayfa Adedi : 23 (ss.38-60)

Yazı ve Rakam Çeşidi: Siyâkat

462 Numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin fihristi

بسم الله الرحمن الرحيم

۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶
در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب
۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱
در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب
۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶
در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب
۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱
در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب	در کتب و کتب

در وقتی که در روز...

و در وقتی که در وقت...

1-Sulten Mehmed Han Camil Vakfi (Saray)

الی...

در وقتی که در وقت...

Handwritten notes and calculations for the first vakf.

در وقتی که در وقت...

2-İsa Beğ Zaviyesi Vakfi (Saray)

Handwritten header for the second vakf.

Multiple columns of handwritten calculations and notes for the second vakf.

در وقتی که در وقت... (Detailed handwritten text for the second vakf.)

Handwritten footer for the second vakf.

Handwritten footer for the second vakf.

دینار و ده ندرین و صوم زردی که زردی مس آید. صوم و این اولاد خانه بود
زردی با او بود که اولاد که بود از دست خود بود و در آنجا و صوم اولاد خانه
و این اولاد از هر که وقف اند که باغ از آنکه صوم باغ بنایت بود و این اولاد خانه بود
و زردی که کار باغ سوا آید که. و این اولاد از هر که صوم باغ بود و این صوم و این
اولاد در هر و در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد

در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد
صوم و این اولاد از هر که وقف اند که باغ از آنکه صوم باغ بنایت بود و این اولاد خانه بود
و زردی که کار باغ سوا آید که. و این اولاد از هر که صوم باغ بود و این صوم و این
اولاد در هر و در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد

3-İskender Paşa Zaviyesi Vakfı

و صوم زردی که زردی مس آید
در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد
صوم و این اولاد از هر که وقف اند که باغ از آنکه صوم باغ بنایت بود و این اولاد خانه بود
و زردی که کار باغ سوا آید که. و این اولاد از هر که صوم باغ بود و این صوم و این
اولاد در هر و در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد

4-Ayas Paşa Mescid, Mu'allimhâne ve Cisri Vakfı (Saray)

و صوم زردی که زردی مس آید
در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد
صوم و این اولاد از هر که وقف اند که باغ از آنکه صوم باغ بنایت بود و این اولاد خانه بود
و زردی که کار باغ سوا آید که. و این اولاد از هر که صوم باغ بود و این صوم و این
اولاد در هر و در هر که آید که با گاه و در هر که آید که اولاد

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

5-Mehmed Beğ bin Minnet Mescidi Vakfı (Saray)

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

6-Ya'kub Paşa Mescidi Vakfı (Saray)

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

7-Yahya Paşa Vakfı (Saray)

در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...
 در کتب کتب ...

قسم ماوراء النهر ١٥٥٤ / ١٥٥٤
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

16-Na'lband Sinan Mescidi Vakfı(Saray)

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

17-Mevlânâ Arab Vâ'iz Mescidi Vakfı (Saray, İskender Paşa Mah.yakını)

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

الى

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

18-Kuyumcu Mehmed bin Hamza Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

19-Hacı İne Beğ Mu'allimhânesi Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

20-Arab Vâ'iz Cami'i Vakfı(Saray,Yahya Paşa Mah.yakını)

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

21-Mehmed Çelebi bin Hızır Çelebi Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

بسم الله الرحمن الرحيم
 سنه ١٠٦٤
 ١٠٦٤

Handwritten text in Ottoman script, likely a list of names or titles.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

Handwritten text in Ottoman script, possibly a title or name.

22-Hacı Muslihiddin Cami'i Vakfı

23-Aişe Hatun binti Ali Voyvoda Vakfı

24-Hayreddin bin İlyas Mescidi Vakfı

25-Hayyât Hacı Ali bin Balaban Mu'allimhâne ve Cisri Vakfı (Saray)

26-Hoca Bengi Sinan Mescidi Vakfı (Saray, Mehmed Beğ Mahallesi)

27-Hacı Mustafa bin Yunus Mescidi Vakfı (İbrahim Mah.)

سید الشهدا

41-Küçük Yazıcı Mescidi Vakfı

<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>	<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>	<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>
---	---	---

تاریخ ۱۲۰۰
 ۲۵۰۰
 ۳۱۲
 ۲۵۰۰
 ۳۱۲
 ۲۵۰۰

42-Hacı Heydar bin Abdullah Mescidi Vakfı (Saray, Sarac İsmail Mah.)

<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>	<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>
---	---

تاریخ ۱۲۰۰
 ۲۵۰۰
 ۳۱۲
 ۲۵۰۰
 ۳۱۲
 ۲۵۰۰

43-Hacı İne Han Mescid ve Mu'allimhânesi Vakfı (Bardakçılar Mah.)

<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>	<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>
---	---

44-Hacı Binan Çelebi bin Terzibaşı Vakfı

<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>	<p>تاریخ ۱۲۰۰ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰ ۳۱۲ ۲۵۰۰</p>
---	---

Handwritten entries with numbers and names:

- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰
- ۲۰۰۰

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

45-Hüseyin bin Hamza Vakfı (Saray, Bengi Sinan Mah.)

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

46-Hacı Mured Vakfı (İskender Paşa Mah.)

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

47-Hoca Kemal Mescidi Vakfı (Hoca Kemal Mah.)

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

لی

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

Handwritten text block with a signature and date:

... ۱۰۰۰ ...

48-Kebeci Uveys bin İsmail Vakfı

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

49-Mevlânâ Şerefüddin Cami'i Vakfı (Visoka)

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

50-Sultan Mehmed Han Cami'i Vakfı (Trevnik)

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

51-Mehmed Çelebi bin Kemal Ağa Vakfı

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

52-Hasan Ağa Cami'i Vakfı (Trevnik)

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

53-Sultan Bayezid Han Vakfı

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

54-Hacı Ali Mescidi Vakfı (Trevnik)

و بعد من سون ال... در سن و سنه
نام اولاد سون ال...
محمد و محمد و محمد

65-Mevlânâ Hüsrev Çelebi Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

و قد وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

66-İshak bin Abdullah Mescid ve Mu'allimhânesi Vakfı(Yenipazar)

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

67-İskender Bubacı Mescidi Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

68-Ahmed Voyvoda Mescidi Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

69-Sarraf Yusuf bin Abdullah Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

70-Ak İlyas Vakfı

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا ما وجدته في حساب
 هذا المصنف في سنة ١٠٥٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١٠٥٠

١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠
 ١٠٥٠

71-Ahmed bin Abdullah Mescid ve Cisri Vakfı (Yenipazar)

بسم الله الرحمن الرحيم

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

72-Sûfî Ahmed Vakfı

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

73-İskender Çelebi bin Ya'kub Beğ Mehdoid ve Mu'allimhânesi Vakfı

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

74-Hayreddin bin İlyas Vakfı (Yenişehir)

روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

75-Kapucubaşı Hamza Beğ Câmî'i Vakfı

روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

76-Sinam bin Abdullah el-Ma'denî Vakfı

روضه محمد بن محمد

روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد
 روضه محمد بن محمد

<p>ر ق م ما في دفتره ٢٥٠٠ ٢٧٥</p>	<p>ر ق م ٢٥٠٠ ٢٧٥</p>
--	---

77-Hacı Ferhad Vakfı

<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>	<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>
--	--

<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>	<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>
--	--

<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>	<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>
--	--

<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>	<p>ر ق م ٢٤٧٠٠ ٢٤٤٠٠</p>
--	--

78-Hüseyn bin Abdullah Vakfı

<p>ر ق م ٢٨٤٠٠ ٢٢٦٠٠</p>	<p>ر ق م ٢٨٤٠٠ ٢٢٦٠٠</p>
--	--

<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>	<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>
--	--

<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>	<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>
--	--

79-Hacı İsmâ'il bin Abdullah Vakfı

<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>	<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>
--	--

80-Fuad Çelebi Cami'i Vakfı

<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>	<p>ر ق م ١٢٠٠٠ ١٢٠٠٠</p>
--	--

